

Tvenne skildringar om de "väckta". 2, Tvillingsbarnen : skildring

Reuter, Ernst Odert,

59 C

National Library
of Sweden

Twillingsbarnen.

1840

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Twillingssbarnen.

Skildring.

II.

Helsingfors och Åbo,
J. E. Frenckell & Son.
1848.

J. B. Villjas förlag.

Gillas till tryckning.
Borgå Domkapitel, den 4 Augusti 1847.
på befallning:
Nils Ejmelæus.

I.

I en socken in i landet lefde för några år sedan en medelålders man, som hette Zoël och bodde med hustru och tvenne barn, som woro twillingar, i ett aflägsset skogstorp i ödemarken. Wilda hedar och sandmoar, der endast ljung och mossor trifes, omgäfwad stället, men omkring stugan war det wacker. Den låg på en kulle wid stranden af en liten insjö i skogen, närmast omgifwen af fruktbara åkrar, löshagar och ängar, som utbredde sig omkring träskets stränder och emot den ödsliga barrskogens rand bildade en krans af björkar. Detta grönskande landskap midt i en ödetrakt bar tydliga wittnesbörd om sin ägares slit, omtänka och ihärdiga arbetsamhet.

För omkring 30 år sedan hade den raske Zoël Abrahamson och des nyfäktade hustru Johanna Danielsdotter fattat det djerwa beslut att här bosätta sig och, efter af godsägaren erhållen tillåtelse, med tvenne tomta händer i fast hopp om Guds wälsignelse och kraftiga bistånd börjat anlägga torpet. Den tiden war der ödsligt och fult; skogen stod tät och hög och kring trädstammarnas rötter werte endast björnmossa och swampar, och den lilla insjön syntes svart och speklif af de

mörka fluggor, som flögen fastade öfwer wattenets yta. Björnar och wargar, som ströfwade öfwer de widsträcktade hedarne, sökte flugga i den tätta flögen kring träskets stränder och infunno sig tidt och ofta att släcka sin törst af des watten. Men Joël och hans hustru woro unga och fruktade sig icke. Med förtröstan till Gud och hans heliga englars beskydd emot dessa grymma fiender grepo de modigt werket an och inom några år war ödemarken glada och lyckliga menniskors hemwift. Der björnar timrat sina winteriden och wargar byggt hyor, der timrade Joël stuga och byggde många hus, fällde flög, rödjade ängar och brände swed, och snart betade en liten hjord fredligt på de stränder, der fordom wilddjur sökt sin näring. Och nu, nu war der så ljust, så gladt, så grönt och öfwerallt såg man bewis på drift, idoghet och ordning. Joël war icke rik, men icke heller fattig. I stugan war allt tillräckligt; tallrikshyllan hängde fullradad på wäggen, uret knäppte bakom bordet och på ett långt bräde under taket lågo verktyg af allehanda slag; hästen gnäggade i stallet och fägården hyste kor och får till husets nödtorft. Det war tydligt för alla, som besökte det wackra torpet och som wiste hur der fordom war, att Gud rikeligen wälsignat des anläggares möda och arbete.

Joël war äfwen en from och gudfruktig man af det slaget som i A. G. 10: 2. finnes sålunda beskriswet: Gudelig och gudfruktig, med allt sitt hus, gifwandes folkens mycken allmoso och bedjandes Gud all-

tid, men Guds frid i Kristo och syndernas förlåtelse i hans namn kände han af egen erfarenhet ännu icke; ty ingen Petrus war der, af hwilken han kunnat höra ord (A. G. 10: 22), och frid bebådas genom Jesum Kristum hwilken är en Herre öfwer allt (v. 36), det glada talet, som Gud utsändt (v. 36), att hwar och en som tror på honom, Kristum, skall få syndernas förlåtelse genom hans namn (v. 43). Wäl hade han hört detta talet och blifwit lärd att sätta sitt hopp till Kristum och för hans förtjensts skull wänta frälsning och salighet, men då han derjemte så ofta hört upprepas, hurusom salighetens erhållande beror af en from och oförwitelig wandel, så hade han i likhet med många andra icke kunnat förstå det annorlunda, än att Jesus Kristus wäl egenteligen wore den enda och rätta frälsaren, men dernäst wore ett heligt Ieswerne äfwen nyttigt, såsom i sin mån bidragande till saligheten, hwarföre han bredwid Kristum uppställt en annan frälsare, som heter: egen fromhet samt sökte sälunda i sjelfwa grunden, sig sjelf owetandes och owiljandes, att för rättfärdighetens gerning, som han sjelf gjort hade, warda salig. Såsom uti allt annat war hans hustru Johanna med honom äfwen härutinnan ens till finnes.

I deras hus idkades ordets läsning med flit och allwar, och de begge barnen wandes tidigt att wörda Gud och hans heliga ord samt lyda sina föräldrar och bedja för dem och alla menniskor. Detta flitiga umgänge

med Guds ord spred trefnad och förnöjsamhet i huset, så att hwar och en med lust och glädje fullgjorde sina arbeten och hvarken tvedrägt, oenighet, Eif eller wrede kunde trifwas ibland dem; ty, der ordet bor och öfwas, äfwen om des stjärna, det will säga Evangelii ljus af Kristi Klarhet ännu icke uppgått, så att des morgon dagats, medför det dock alltid den wälsignelsen, att det onda måste fly och draga dädan till stället der det erhåller bättre näring. Dock är denna wälsignelse endast timlig och jordiff, men hafwer icke löfte om det tillkommande lifwet, ty detta skänker endast tron uppå Kristum — en gudaktighet i Kristi tro, grundad på ordets ewigt fasta löften, och intet annat än tro och åter samma tro, som emottager och anammar den salighetsgåswa, som af Kristum är förwärfwad, i hvars namn alla slägter på jorden skola wälsignade warda, ty i honom allena liget all andelig wälsignelse och der han icke finnes, der saknas äfwen den wälsignelse, som hafwer löfte om det tillkommande lifwet.

Med synnerlig flit hade föräldrarne wårdat de fåra barnens undervisning i Kristendom och ofta förmanat dem att frukta och älska Gud, fly det onda samt beflita sig om ett fromt och gudfruktigt lesverne. Redan i deras spädaaste barndom plögade både far och mor jollra med dem om Kristo, huru han säger: låter barnen komma till mig och förmener dem intet, ty himmelriket hörer dem till, samt huru han älskar desse små

som tro uppå honom, och, när de blefwo så stora att de kunde åtfölja sina föräldrar till kyrkan, hade Zoel alltid för sed att på hemresan för dem ensaldigt utlägga och förklara predikans innehåll samt undersöka om de förstätt något af det de hört.

Daniel och Anna — så hette twillingsbarnen — hade härigenom icke allenast fattat kärlek till Guds ord och lust för des betraktande, utan äfwen inhemtat det wigtigaste af trosörens sanningar och lesde i barnslig tillförsigt af sin ensaldiga tro, upprättande och tröstande sina hjertan och samveten af de enkla nådesorden, i all ofärd och ansäktning. De hade nyss fyllt sina femton år och skulle nu på våren i skriftskola. Med stor flit och iswer öswade de sig derföre i både imman- och utanläsning och erhöllo af föräldrarne frihet ifrån allt annat arbete under wintern på det de måtte kunna använda så mycket mera tid wid boken.

När våren kom och den utsatta dagen inföll, beledsagade Zoel och Johanna sina barn till kyrkbyn, hyrde hos en slägtinge ett enskildt rum för barnens räfning, anförtrodde dem i Guds faderliga wård och i Hans händer, och, sedan de uppmuntrat dem till flit och uppmärksamhet på sina lärares ord och undervisning samt förmanat dem att äkta sig för elakt sällskap och undfly allt deltagande i de illasinnades upptåg, anträdde återresan icke utan saknad och beghimmer, ty barnen woro dem dubbelt kära, emedan endast dessa två återstodo af alla dem som Herren dem gifwit.

Af det fjerde budet i Guds heliga lag hade Daniel och Anna lärt att hedra fader och moder, älska, lyda och hafwa dem för ögonen, samt att Gud med sin välsignelse, nåd och ett lyckosamt lif wille belöna sådan lydriad uppå jorden, derföre följde de troget sina föräldrars råd och befallning. De deltog icke i de öfriga barnens språng och lekar, hwarigenom den korta tiden försummas och ordets läsning och betraktande, som nu isynnerhet är af nöden, förgätes; utan suto flitigt wid boken i sin lilla kammare och läste utom sina lexor på lediga stunder äfwen andra wackra böcker. Isynnerhet funno de sin lust och glädje i läsningen af Luthers större Katechismus, emedan den så wäl öfwerensstämmar med den lilla och är endast en utförligare utläggning och förklaring af densamma *). Wäl måste de för allt detta hålla tillgodo med ett och annat speord af de andre, men de aktade det icke. Guds ord war dem kärare än dåliga kamraters pris.

"Anna!" sade Daniel en afton, när de såsom wanligt suto hemma och läste sina lexor, "har du wäl märkt hwad döpelsen har stor nytta med sig? Jag har ända hittills icke besinnat det rätteligen."

"Ja wist!" swarade Anna snällt, "den werkar syn-

*) Luthers större Katechismus torde kanske med det första komma att änyo utgå af trycket. Den förtjenar att af hwar och en både ägas och läsas och åter läsas. Den är desutom en af vår kyrkas bekännelse-skrifter och bör såsom sådan äga intresse för alla, som wilja weta hwad vår lära lär.

dernas förlåtelse frälsar ifrån döden och djefwulen och gifwer ewinnerlig salighet åt alla dem som tro.

"Rätt! så står det i boken," genmålte Daniel, "men har du wäl gifwit aft på orden och sett på dem rätt, hwad de säga?"

"Ja wißt, du," återtog Anna, "wi hafwe genom dö-
pelsen fått syndernas förlåtelse till skänks af Gud, det
will säga: fastän jag ibland varit wresig och stygg emot
far och mor och stundom kifwats med dig, så har Gud
strart förlåtit det. Hwaraf wet jag det? Jo! ser du,
när jag kommit till pappa och mamma och sagt: för-
låt att jag varit elak, eller till dig och sagt: war icke
ledsen mer Daniel; så hafwen J lett, varit wänlige
emot mig och förlåtit. Hwad är wäl det annat än
den Helige Andes förlåtelse, som jag då fick genom
menniskor, såsom det äfwen står i uttydningen öfwer
tredje trosartikeln, att den Helige Ande dageligen och
mildeligen förlåter öf alla våra synder. Men om dö-
pelsen icke wore, så wore icke heller någon Helig Ande
och ingen förlåtelse. Nu hafwe wi ju undsfått döpel-
sen och bäre genom den öfwer wårt hufwud en dagelig
och mildelig syndaförlåtelse, hwi skulle jag då frukta
mig för djfwulen och döden? hwarmed skola de wäl
hota och skada mig, när de icke hos mig hitta några
synder? Jag måste ju då midt emellan deras händer
warda salig, såsom äfwen döpelsen lofwar. Ty syn-
derna, ehuru mina, äro dock alla kastade på Kristus
och genom honom försonade."

"Just så är det," svarade Daniel, "vi bäre en fönfrans af syndaförlåtelse, som aldrig wisnar, på våra hufvuden. Jag mins hur nätt du war i somras om söndagarne, när du gick med blåklintskransen på håret; men döpelsen är dock en wacrare frans, fastän den ser så simpel ut, der den står målad i de tråkiga bokstäf-werna i boken, som man tuggat på så länge. Ja! kunde wi se den på våra hufvuden lika wacker, som Gud och Englarne se den, då tror jag wi skulle dö af glädje, så wacker wore den."

"Det må du wißt säga," widtog Anna, "men wi hafwe så tjocka och groska ögon, att wi endast genom ordet kunne se de andeliga tingen. Dock är det roligt att wi åtminstone få betrakta dem der så länge, till dess wi i himmelen få se allting klarare och bättre."

"Det måste så wara här på jorden," svarade Daniel, "men bra nyssiken är jag att komma i himmelen; der blir säkert mycket nytt att se, som wi här endast dunkelt förstått af ordet, men först wille jag likwäl att far och mor hunnit flytta dit, ty jag tycker det wore så ledsamt, om de måste blifwa qwar här på jorden och tråka. Dock är jag nöjd, som Gud ställer det, ty han wet bäst hur det bör wara, och godt är det äfwen att lesa här på jorden, när Herren skickat det så wäl, att wi kunne hafwa hans ord och hans Krist med och ibland öf; då går arbetet så lustigt och lätt, att man nästan glömmet bort att man ännu wandrar i jemmerdalen."

"Och," afbröt Anna, "beskedliga och goda förälbrar, dagligt bröd och allsköns wälsignelse, hwad will man då mer begära, än att behålla allt detta intill ändan och wandra i lydnad för Gud här på jorden, tills stunden kommer."

"Ja! wi hafwe wäl det större är, nemligen den Heliga Nattwarden," widtog nu Daniel, "hwilken gör, att wi halfwägs äre i himmelen, och på det kraftigaste stadfäster andra trosartikeln, der det står att Jesus Kristus — — — är min Herre, hwilken mig förtappade och fördömda menniska förlossat, förwärfwat och wunnit hafwer ifrån alla synder ifrån döden och djefwulens wäld, så att wi wißt kunne weta, att Kristus just för oss är utgifwen till syndernas förlätselze. Detta må man ju falla att redan till hälften vara i himmelen."

"Samt säger du, Daniel!" swarade Anna, "Gud skänker rundeligt och när han öppnar sin hand gifwer han såsom en Gud, så att man kan falla det något. Att gifwa en brödbit åt den fattige är icke ett halmstrå deremot. Men då Gud gifwer, hwad skole wäl wi, hans tiggare, göra annat än taga emot; fastän det stundom synes vara nästan för mycket."

"Ja! men wi behöfwe mycket, derföre skänker Gud så mycket" widtog Daniel, "wi hafwe ju sjelfwe intet annat än synder och det är en dålig prydnad. Gud måste gifwa oss en bättre, ja, en rik prydnad som dösljer, tillintetgör och öfwerwäger vår syndiga prydnad,

eljest skulle wi synas så stygge, att Gud icke ens orka-
de se på oss. Men nu tycker han om oss när wi gå
beprydde med hans gåfwor och sjelfwaste englarne lyfta
att se hur granna wi äro. Wi gjorde ju illa emot oss
sjelfwe om wi icke wille emottaga Guds salighetsfrän-
ker och pryda oss med hans gåfwor, på det han må
kunna älska oss. Hwad menar du wäl far skulle säga,
om han skänkte dig en wacker duk eller klädning och
bad dig bära den, men du kastade den i spiselden och i
stället sömmade en grå säck eller ett slarfwigt hästtäck
omkring dig. Twi! han skulle spotta åt dig. Så hand-
lar Gud äfwen med oss. Wilje wi icke wandra bepryd-
de med döpsens skatt och syndernas förlåtelse, som
Gud oss skänkt, så måste han spotta åt oss; ty wi äre
ju då intet annat än smutsige, orena, besmittelige och
fulla af synder och ännu dertill stora dårar, som icke
wilja pryda oss med de gåfwor wi af wår Himmelske
Fader undsfått. Dwertom synes det mig att wi aldrig
emottaga af Gud så mycket wi både borde och kunde
det, ty wår nakenhet lyser ofta fram under bröllops-
kläderna och wi komme aldrig derhån att wi så hafwe
insvept oss i Kristi rättfärdighets kjortel, att djefwulen
icke mer hittade någon naken fläck att peka på."

"Såg du Jonsa-Matts," frågade Anna, "hur slarf-
wig han war, när han sist helsade på hos oss? Han
har supit upp allt hwad han äger till och med kläder-
na på kroppen, så tycker jag wi skulle se ut, om wi

icke woro beklädde med Guds ord, döpselsen, syndernas förlåtelse och den Helige Ande."

"Ja! ännu värre," swarade Daniel, "ty Jonsa-Matts är blott en ringa bild af vår andeliga nakenhet. Att han supit upp Guds ord också, det kunde du icke se, men jag tror knappt att han mins någonting nu mer om döpselsen, tron och Fader Wär."

"Gud hjelpe oss wäl!" utropade Anna, "allt annat må gerna gå sin kos, men Guds ord wille jag icke förlora. Då skulle jag så snart glömma bort att jag har syndernas förlåtelse och huru jag borde leswa här uppå jorden."

"Det wore mer än försträckligt," swarade Daniel. "Nu se wi så klart af ordet, att Guds son har dött för våra synder, och att det behagar Gud wäl, när wi lyde far och mor och arbete slitigt för hushållet, men hwarwid skulle wi hålla oss, om wi förlorade Guds ord?"

"Det skall aldrig ske," widtog Anna lifligt, "ty då wände wi oss till Gud och säge: Käre Fader, du har ju lofwat att icke förgäta dina fattige barn, gif oss ditt ord tillbaka! . . . och, ser du, straxt hör Gud det och gifwer ordet igen liksom loge han vänligt och sade: Jag wille endast leka och skämta med eder, . . . alldeles som när pappa gömde bort sockret för oss när wi woro små, men gaf det straxt igen, då wi räckte ut våra händer och begärde det under tårar.

"Du talar rena sanningen, Anna!" svarade Daniel, "den Helige Ande lefwer ju ewigt och han skall ewigt behålla ordet hos oss och när wi glömma Guds nåd i Kristo och syndernas förlåtelse i hans namn, så skole wi gå till det dyra Sakramentet, der wi ånyo kunne påminna oss det, spisande Herrans lekamen och blod wid denna heliga måltid, som just är instiftat till Kristi åminnelse. Det är ingen fara, Anna! det skall allt gå och ändas wäl, när Gud så wäl förjt för wårt behållande i en rätt och saliggörande tro i en helig kristenhet uppå jorden."

"Amen, ske allt så," svarade Anna gladt, "huru roligt skall det icke blifwa att komma till Nattwardens heliga Sakrament, ty der stige wi lifsom fram till Gud för att höra, hwad Herren menar om oss, då wi allt ännu äre syndare och när han säger: för Eder utgifwen och utgjuten till syndernas förlåtelse, huru skall det icke fröjda våra hjertan, ty med mig åtminstone går det så under hela min lifstid, att jag ofta är olydig och syndar."

"Det är säkert, att det så går för oss begge," svarade Daniel, "men eljest behöfde wi icke heller någon Nattward; ty hwartill gagnade wäl denna dyra måltid, der wi äte och dricke syndernas förlåtelse, om wi icke ägde några synder att förlåtas? Wäl hafwe wi i ordet en allmän nådestillsägelse, men i Nattwarden kommer den just precis till oss, så att wi kunne wara

wisse; ty vår otro är så stor, att tillägelsen om nåd måste särskildt riktas på hwar och en af oss, eljest kunne wi icke tro den. Det är långt lidet på qvällen. Anna, wi måste läsa vår lera, att wi icke få bannor i morgon, kanske är det fista dagen wi läsa utantill."

Efter fulländad skriftskolegång blefwo barnen hugnade med Herrans Heliga Mattward och återwände ber-
 efter till sina dagliga syflor i hemmet.

III.

Fem år hade förslutit. Soël och Johanna lefde gladt och trefligt på sitt torp i skogen, ty Daniel och Anna, som emellertid blifwit stora och starka, woro raske i sina göromål, slitige och arbetsamme samt sina föräldrar lydige och underdånige. De widsträckt nyodlingarne och rödjade ängarne wittnade om förökad arbetskraft och större wälmåga. Soël war icke penningesamlare och ännu mindre procentare, emedan han ansåg en flatt i kistan, som en brunn utan watten, af hwilken hwarken folk eller få hade någon hugnad. Men med det lilla, som blef till öfwers för året, hjälpte han fram sina fattiga slägtingar eller ock använde han det på jordens odling såsom aflöning åt några fattiga dagafarlar ifrån kringliggande byar, hwilka sommartid plögade arbeta på hans ägor, ty sade han: "det måste wara med Guds gåfwor som med wingarne på en wäderqwarn, att de swänga snabbt bort, men komma lika snabbt tillbaka och äro ständigt i rörelse."

Isynnerhet om söndagarne och ofta på hwilostunderna under arbetet på ängar och åkrar uppstod samtal om Guds ord och wägar, i hwilka Daniel och Anna med liflighet deltogo, och med glädje sågo föräldrarne,

att den såd de utsått i sina barns hjertan lofwade att bära hundradefallt frukt till ewinnerligt lif. Stundom måste de förstummas af häpnad öfwer den innerlighet och barnsliga tillförsigt, som uttalade sig i de ungas ord, och då glänste ofta en tår i Joels ögon.

En klar och wacker söndag på våren sutto Daniel och Anna — ty far och mor hade ifrån kyrkan blifwit bjudne på middag till godsegaren — utanför stugan och wärmdde sig i solen, som bröt sina strålar emot den hwitrappade stensfoten. Det unga gräset hade nyss skjutit upp, framlockadt af wärwärmen, och med wälbehag hwilade de unga i den friska grönskan. En uppslagen bok låg wid Annas sida och läsningen hade afstannat, ty i den lilla wiken, som trängde fram under gårdsplanen, plaskade en and med sin mafa och tilldrog sig i detta ögonblick de ungas uppmärksamhet.

"Ser du Daniel," sade Anna, "anden har kommit hem i dag, den glömmet icke sitt gamla bo och trufwes så wäl i vår sjö. Det är under, att den icke omkommer på wägen som är så full af fiender och försåt."

"Gud är äfwen foglarnas Gud," swarade Daniel, "såsom skrifwet står om sparswar: och en af dem faller icke på jordena edar fader förutan (Matth. 10: 29). Desutom är faran ofta störst i eget bo. Der har man hos sig allt hwad man äger, och den som något äger, skall aldrig blifwa utan fiender. Men man inbillar sig ofta att man är trygg under eget tak,

derföre wakar man icke heller så slitigt öfwer sitt goda, och blir derigenom tillgänglig för fienden. Unden der äger en maka och har lyckligt hunnit sin hemort igen, men menar du wäl han är säkrare nu, än han war uppå färden? Wore jag elak så kunde jag med lodet klyfwa hans hufwud, utan att krypa ett enda steg. Ser du hur trygg han sitter?"

"Den der kan du skjuta," sade Anna hastigt, pekande på en skogsörn som högtidligt swajade fram öfwer gårdsplanen, "men det är sant, det är ju söndag."

"Ja!" swarade Daniel häftigt, "om det wore sjelfwaste Långfredagen, så skall han låta bli att mörda det gamla andparet, som så länge bott tillsammans med oss här i ödemarken" och rusade in i stugan efter lodbössan.

När Daniel kom ut ifrån stugan och sprang till gårdesgården för att lägga an, hwilade örnen på sina wingar ofwanför det stället der andparet lekte i wiken och slog i detta ögonblick ner, så att det dånade emot wattnet. Det smäll — och med utslagna wingar tumlade örnen utsträckt öfwer wattenytan, men andhonan låg krossad emellan dess flor. Hannen for upp, flög klagande kring wiken och lockade sin maka, men war redan samma dag försvunnen ifrån nejden.

"Daniel!" sade Anna bedröfwad, sedan de med den lilla båten upphemtat foglarna, "det blef så sorgset kring mitt hjerta. Jag wet icke hur det är, men som förr är det icke mera. Gällan kan jag wara glad,

som fordom, och Guds ord fröjdar icke mer mitt hjer-
ta. Jag har mistat det ensaldiga trosögat, och den
Heliga Nattwarden skänker icke samma tröst och glädje,
som i de första tiderna.”

”Så är det äfwen med mig,” svarade Daniel, ”men
om också känslan af nådens närvaro är försvunnen,
är väl nåden derföre mindre nära, är den försvunnen?
O! nej, Guds nådesförbund är ewigt och förbundskrif-
ten renskrifwen i den bok, som oss dömma skall i barm-
hertighet. Ditt trosöga ser miste, syster! du ser på si-
dan om Guds ewigt fasta löften och din blick faller på
det förgängliga, nemligen: ditt eget hjerta, des tro,
des glädje och des sorg; men måte wi Guds nåd ef-
ter hjertats tal, då blir der i sanning en usel Gud och
en usel nåd. Detta har åtminstone varit min tröst
och mitt lif dessa sednare tider. Jag har tänkt: Her-
ren, som är Gud både i gerning och i ord, kan ju ic-
ke, fastän det hos mig är otroget och kallt, frångå sitt
en gång gifna löfte om salighet i Kristo, hwilket Han
i Döpselsen och Nattwarden beseglat; jag har litat der-
på, ty det är en Gud, som gifwit löftet.”

”Men,” menade Anna, ”på sådant sätt kan tron
blifwa ingenting annat, än ett hyende för lättja och
wårdslöshet.”

”Denna fara är nära,” genmålte Daniel, ”och dessa
tankar hafwa ofta beymrat äfwen mig; men jag har
dock alltid återkommit till det språket, att i ingom an-
drom är salighet, ty det är icke heller något an-

nat namn under himmelen menniskomen gifwet, i hwilko de kunna salige warda, utan det nammet Jesus, och icke sunnit annan utväg, än att ensaldigt förblifwa wid bokstafwen: af nåden ären i frälste, till desß Gud undervisar mig om något bättre. Dock måste jag bekänna: jag är härutinnan icke wif i mitt sinne."

Anna swarade: "Mörkt och dunkelt står ordet för mitt hjertas öga. Jag fruktar Gud tagit bort sin nåd ifrån oss."

"Guds ord är åtminstone qwar," swarade Daniel, "det är nåd nog, och samma fasta profetiska ord är det ännu, som det war fordom. Men det är så underligt hos mig, jag blyges och lifsom skämmas att tagga mig del af Guds nådelöften."

"Så är det äfwen med mig," genmålte Anna, "jag vågar icke, när jag blifwit så ljum och wårdslös."

"Men," swarade Daniel, twefande, "men ordets löften borde äfwen sen wara ewiga och wissa, annat kan jag icke förstå."

Åf detta korta samtal finne wi att de twenne syskonen, af brist på större insigt och tillwert i Evangelii hemlighet, stodo i fara att lida skeppsbrott i trone wid den tidpunkt af deras andeliga lif, då den ensaldiga barnatronens ljufwa känslor började förswinna och det torra nakna ordet måste blifwa själens enda ankare och stöd, en klippa emot hwilken tusende sinom tusende strandat och förgåtts, i det de antingen nedsjunkit i

werkhelighetens och skrymteriets dödade andlighet eller, då de stodo omväpnade, utan Guds harnesk, och framför allt icke tagit på sig trons sköld och icke höllo andans swärd, som är Guds ord, i sina händer, blifwit omförde af det första lärdomswäder, som susade öfwer nejden.

Wid denna tid hade en ung prestman anländt till församlingen, och lät redan i sin första predikan nog tydligt förstå, att der hittills herrskat ett bedröfligt mörker i andeliga ting, att kanske i hela församlingen icke en enda wäckt själ stode att finna och ännu mindre någon, som kommit till lefwande tro uppå Kristus; att der blott wore säkra och ofrossade själar, som ännu icke erfarit en smula af den sorg efter Guds sinne, som åstadkommer bättring till salighet, den man icke ångrar; att alla som wille salige warda måste förkasta och affky hela sin förra gudfruktighet, omvända sig ifrån sina wägars willo och låta sig af lagen öfwertrygas att de ännu woro förtappade och fördömda menniskor, syndare utan nåd och förlåtelse; att den tro, som de drömde sig äga, wore intet annat, än en sjelfgjord köttlig inbillning, hwilken de först borde öfwergifwa och lemna, på det lagen måtte fullborda sitt verk och ytterligare neder slå alla toma drömmar om nåd och salighet, så att många der begynte öppna sina ögon och wakna ur den djupa syndasömmen till att fly till lefwandes Guds Krist undan syndens wäld och denna werldens slemma wäsende; att de borde försaka sig

sjelfwa, gå ut ifrån de otrogna och, såsom Kristi egna, med tålmod bära det kors, som Herren täcktes dem derföre pålägga. Dertill kom ännu, att predikanten ägde "goda gåfvor," som man plägar säga, och förmåga att i fritt föredrag ur hjertats djup och des tabur frambara sitt ord inför folket.

Allt detta väckte uppmärksamhet. Man strömmade hoptals till kyrkan för att höra det lefwande Gudsordet, som så klart utstakade salighetens väg. "Alla prester predika wäl Guds ord," hörde man folket säga, "men icke alla så ensaldigt och klart som denne, ty man wet hwad han sagt, när man kommer ur kyrkan." Snart war presten öfwerlupen af själar, som sökte råd, upplysning och wägledning i sin salighets sak, och inom kort hwimlade kyrkewallen af gråa män med långbesförtade tröjor och qwinnor, klädde i swarta dukar, gråa fjortlar och tröjor med små nätta fjörten i ryggen.

Joël och hans husfolk besökte såsom wanligt hwarje söndag Herrans hus, och afhörde med uppmärksamhet den unga prestens predikningar; isynnerhet Daniel och Anna, hwilka trodde att de här skulle finna den andeliga wisdomens fördolda skatt.

"Jag begriper icke, hwad den presten egenteligen will och menar," sade Joël en söndag, när de wandrade hemåt; "jag fruktar han predikar Guds ord halft, ty stundom stämmer han wäl öfwerens med Bibeln, men en annan stund säger han twertemot."

"Kära far!" svarade Anna strart, "döm icke, I förstån så litet; men redan af första ordet, som denna prest talar, kan man höra, att han sjelf genomleswat och erfarit, hwad han säger."

"Så mycket förstår jag likwäl, så snart jag har öron till att höra, att han mer predikar om menniskan och hwad i henne är, än om tron och Kristum," svarade Joël.

"Tron ja," utbrast Anna medlidssamt leende, "den läre wi wäl icke lida brist på, och det är just denna döda inbillning, som han will predika bort ur våra hjertan, derföre predikar han om människorna."

"Hwad är det då för upptåg med de der gråa säckarna?" återtog Joël med hetta; "jag tror wäl halfwa slichhopen i sokner har gråa fjortlar snart."

"De hafwa ju blifwit wäckta," svarade Anna, "och omwändt sig ifrån werlden till att tjena leswande Gud, men kunna för sina wäknade samweten icke mer bära det werldsliga prälet, hwarmed de så länge syndat."

"Åh! jag orkar icke höra," utbrast Joël häftigt, "kläder äro ju utwertes ting, som alldeles icke höra till Gudstjensten; eller, menar du wäl, att Gud, som hittills plägat se till hjertat, härefter skall se till swarta dukar och gråa fjortlar?"

"Nej, far! I sägen rätt, Han ser till hjertat, men hjertat är fullt af högfärd, werldsligställighet och menniskofruktan" . . .

"Icke ett ord mera härom," afbröt Joël allvarsamt,

”men högfärden, isynnerhet den andeliga, låter icke lifa lätt aflägga sig, som en brofig duk eller rödrandig kjortel. Wepa ett smutsigt hästtäck omkring dig, och lifa högfärdig skall du wara ändå. Högfärdig är äfwen tiggaren i sina trasor. Werldens prål må och bör man undwika, men för öfrigt klåda sig, som folk brukar och tidens sätt är, ty Gud tjenas och dyrkas icke med kläder, utan med hjertats tro. Emellertid fruktar jag, att de med all sin försakelse äro dubbelt högfärdige, såsom det alltid plågar gå med dem, som wälja sig en synnerlig och sjelftagen Gudstjenst, som Gud icke ålaggt dem.”

I detta samtal hade hwarken Johanna eller Daniel deltagit, men man kunde dock af yttre tecken sluta, att den förwa war af samma mening med Joël och den sednare med Anna.

Ifrån denna stund hörde man Joël aldrig yttra ett ord om de andeliga rörelserna i sina barns närwaro; men med iswer läste han sitt Nya Testamente, och ett tungt bekymmer sågs hwila öfwer hans panna. Samma trefnad, som fordom, tycktes icke heller mer herrska i det lilla torpet; de unga drogo sig inom sig sjelfwa, och den barnsliga uppriktigheten och förtroendet hade wikit undan för ett stumt och ojemnt förhållande; med ett ord, der war något, som kommit emellan och åtskilt föräldrarnas och barnens hjertan. Icke ett ord talades i andeliga ämnen, och de unga läste numera helst för sig sjelfwa i böcker, som de erhållit af sina bekanta.

III.

"Hafwen I redan varit till tals med presten i eder salighets sak?" frågade en söndag några af de väckta Daniel och Anna på kyrkwallen.

"Nej! ännu icke," svarade desse, och Anna tillade leende i det hon vänligt såg på sin broder: "Jag får icke Daniel med mig, han tycker det är så skamligt."

"Skamligt är det väl icke," återtog Daniel, "ty den är en narr, som blyges att gå till själasörjare, men jag wet icke hwad jag skall säga och hur jag skall börja."

"Bar obekymrad," svarade flere, "han frågar nog, och då kunnen I ju säga edert ärende, nemligen: att blifwa underwisade om salighetens väg; och när han sedan will weta edert själatillstånd och huru det förut förhållit sig med eder, så sägen rent ut, helt enfaldigt, hwad I tänken och huru I hafwen haft det."

"När må han då hafwa tid?" frågade Daniel.

"Det är swårt att säga," svarade de andra, "ty han är så öfwerhopad af nådehungerande och sökande själar; men samma tid, som han har för andra, har han ju äfwen för eder, ty här är ingen åtskilnad. Han predikar icke i dag, men håller på eftermiddagen sam-

mankomst hos Eskils, här i byn, och blir säkert icke ledig förrän mot qvällen. Men kommen dit och uppbyggen eder der tillsammans med oss, så fån I wäl tillfälle att tala med honom emot astoneu.”

”Midt i folkhopen?” frågade Daniel betänkligt.

”Nej! utan i kammaren,” upplyste de andra, ”dit han alltid begifwer sig efter sammankomstens slut, till enskildt samtal med den, som wilja hafwa någon upplysning i själsaker.”

Efter slutad Gudstjenst anhöllo Daniel och Anna hos sina föräldrar om tillåtelse att dröja bort emot qvällen, men nämnde dock icke ett ord om sammankomsten och sitt tillämnade besök hos presten.

Till Eskils strömmade på eftermiddagen en stor skara af wäckta från både när och fjerran byar. Scke utan förlägenhet och hjertklappning trädde Daniel och Anna in i den folkuppsydda stugan. Den förre tänkte derwid på sin blåa tröja, och den sednare på sin brokiga duk, och de blygdes öfwermåttan, när de jemförde sin med de öfrigas werldsförsakande klädedrägt, hwilken med få undantag war grå till färgen och bestod af tröjor med långa störten. Dock bleswo de med ofskrymtad hjertlighet emottagne af både kände och okände, och hopen gladdes, att Gud församlade wildmarkens förströdda barn. Snart anlände äfwen presten och sammankomsten tog sin början. Efter några psalmers och andeliga sängers affjungande, läste presten högt en predikan ur Björkqwists postilla och talade i anledning der-

af till det församlade folkets wäckelse, uppbyggelse och undervisning; warnade isynnerhet för återfall i det förra döda tillståndet, i det han sökte framhålla de willostigar, som ofta oförmärkt leda till falsk förtröstan, werkhelighet och andelig död. Derpå följde åter några sånger, och församlingen uppöstes med trogen förmaning, att hwar och en isynnerhet måtte taga wara uppå sitt själatillstånd och under weckans lopp hålla sig waken — ty "satan är förgrymmad, wetande, att han icke hafwer lång tid öfrig," — såsom ock besinna, att skrymtarens lön skall blifwa förskräcklig, isynnerhet deras, som utan eget andeligt lif blott utwertes efterapa Guds barns åthäfwor och följa sig till deras hop.

Presten trädde nu affides in i den lilla förstugu-kammaren, ty der woro åtskillige, som dels i anledning af det nyshållna förmaningstalet, dels af andra orsaker åstundade att tala med honom, och nu sågs den ena efter den andra, en i sender smyga sig in. Några återkommo glada, andra bedröfwade; men alla hade gråtit. Endast Daniel och Anna återstodo, och med bafwande hjertan inträdde de båda systkonen i kammaren.

"Hwad godt weten I att säga?" frågade presten wänligt, "I lären wara den der gudfruktiga Joëls barn, som bor i skogstorp. Duger kanske icke mer eder gamla fromhet?"

"Nej! herr Magister," swarade Anna och utbrast i tårar, "wi hafwe begynt inse, att wi med all den tro

och fromhet, som wi trott of öfwa, äro andeligen döde och wilsfarannde på salighetens wäg, samt äro hitkomne för att warda upprättade och underwisade, hwad råd wi nu böre taga."

Wid systerns gråt och tårar uppsylldes Daniels bröst af en isande köld, sådan han ännu aldrig i sin lefnad erfarit den, och med oförsagd blick i torra ögon gapade han presten i ansigtet. Dunkelt swäfwade för hans själ Guds saliga Evangelium och hans barndoms enfaldiga tro på nådens och utforelsens fasta grund, som så ofta skänkt honom frid och frihet, och han trodde sig försmäda och wanära Gud samt göra sig skyldig till lögn både inför Gud och menniskor, om han förnekade Guds nådeswerk hos sig och gjorde hans ord till ett fåfängt ord.

"Är du af samma mening med din syster?" frågade presten, som blifwit Daniels oförsagdhets warse, "har äfwen din gamla tro begynt att swigta och falla sönder?"

"Ja! beklagligtwis är det så," swarade Daniel, som trodde att presten frågade i god mening, "jag kan icke mer så enfaldigt och barnsligt, som förut, trösta mig af Guds nådelöften och glädjas af det ord, som förlåtelse predikar, samt är icke så wis i mitt sinne om frälsning och salighet, som en Kristen borde wara det, emedan ordet blifwit så dunkelt och oklart för mig, och mitt samwete anklagar mig för synd. Derföre önskar jag att herr Magistern wille afhöra mitt skriftermål

och å Guds wägnar tillsäga mig aflösning, att jag må uppväckas till tron och deri stadfästas."

Presten bet sig i läpparne och teg obeflutsamt en stund.

"Huru länge har du då varit omvänd?" frågade han sluteligen medlidtsamt leende.

"Jag wet det icke," swarade Daniel, "men ända ifrån min barndom har jag blifwit underwisad i Guds ord och wetat, att Jesus Kristus dött för mina synder, frälsat, förlossat och förwärfswat mig, och isynnerhet under min skriftskoletid war jag wif på Guds nåd och syndernas förlåtelse."

"Sahah! det der kan allt wara ganska sant och godt," swarade presten, "men hur har det sedan gått för dig, hur är det nu?"

"Det har gått för mig, såsom jag nyss sade det," swarade Daniel, "att jag för syndens skull och ett besmittadt samwete icke mera kan stadigt tro syndernas förlåtelse, och med Guds nådelöften trösta mig emot lagens dom och djefwulens anfäktningar, och beder eder nu, wördige och käre herre, att I wiljen höra mitt skriftermål och tillsäga mig aflösning på Guds wägnar." *)

"Det war en märkeligen oredig själ," sade presten för sig sjelf och teg åter en stund.

"Nåh! låt höra," utbrast han med owilja, "hwad har du då att säga?"

*) Luth. Lilla Katech., om skriftermål.

"Jag, Daniel Joëlsön," började den tillfrågade i det han enfaldigt knäppte ihop sina händer, "gifwer mig skyldig till alla synder samt bekänner för eder, wördige skriftefader, att jag icke älskat Gud öfwer allting och icke min nästa såsom mig sjelf; besynnerligen bekänner jag, att jag icke älskar mina föräldrar så mycket som förut, och att mitt hjerta blifwit afwogt och ogint emot dem, så att der icke mer bor samma barnsliga förtroende och tillgifwenhet, som fordom; isynnerhet will det gerna wredgas och uppblåsas, när wi tale om andeliga ting, såsom wore d. t. fullt af stor wisdöm, samt blifwer benäget att förakta deras kunskap och förneka dem all upplysning i Guds ord. Widare har jag några gånger utfarit i ohöfwißka ord emot dem, såsom ock stundom kfwats med denna min syster, och sluteligen bekänner jag, att mitt hjerta ofta helt oförtänt blifwit uppfylt af köttsliga begärelser; allt detta ångrar jag bittert, beder Gud om nåd och will gerna bättra mig."

"Så-å," swarade presten, "du känner dig sjelf allt för litet, kära Daniel! Har du då icke något annat att säga?"

"Nej!" swarade Daniel, "jag wet intet vidare ondt med mig, än att jag för dessa mina synder ligger i djup otro och derigenom förtörnar Gud; men önskar nu genom Guds och edert bistånd att derifrån förhulpen warda."

"Utsch! du eger ju icke den ringaste sjelfkänthedom,"

utbrast prästen med otålighet, "din ögon äro ännu förhållne, så att du icke se kan."

"Wördige herr Magister," swarade Daniel bekymrad, "jag kan ju icke af skriftermålet göra ett samwetstväng och dikta synder på mig, utan säger dem jag wet, efter jag icke af större synder finner mig vara beswärad." *)

"Käre Daniel," tilltalade prästen nu sitt skriftebarn, "jag hvarken will eller får tvinga dig till uppenbarande af alla dina särskildta synder. Det war icke heller dem, jag önsfkade att höra. Jag wille endast undersöka, om du rätt waknat upp ur den andeliga sömnen och med öppnade ögon begynt inse djupet af din falska fromhet, och derigenom lärt att afsty och förakta din gamla ihåliga skrymtarkristendom; men med smärta nödgas jag finna, att du ännu synes wilja fortfara i din gamla tro och endast stadfästas deri. Du far swärligen wilse, min vän! du är ännu icke ens wäckt, och will blott förhindra Guds nådesarbete hos dig genom ett trospåster på ditt, af Guds lag ännu knappt litet eller blott yttligt särade, samwete. Nej! låt du det gamla fara, här måste allting ny warda; wakna upp ur sömnen och bed Herran öppna dina ögon att se under i hans lag och lära känna ditt eget stora elände, din köttliga säkerhet, falska förtröstan och din obrutna naturs sinne; ty ännu i denna stund är du sofwande och säker, är rik, tror dig hafwa nog och intet annat behöfwa, än en liten smula trost och upp-

*) Ruth. Billa Katech., om skriftermål.

muntran, för att åter en tid bortåt så mycket tryggare kunna hvila dig makligt på säkerhetens latbänk. Wat upp, du som sofwer och statt upp ifrån de döda, så warder Kristus dig upplysandes; eljest i all ewighet aldrig."

"Men du min wän," fortfor presten wändande sig till Anna, "du, som fått öppnade ögon till att förstå den grofwa werkhelighet, egenrättfärdighet och falska förtröstan, i hwilken du legat, dig beder jag wara wälkommen till Jesum, som så gerna tager emot de elända och med uträkta händer kallar dig i sitt sköte. Låt dig endast allt djupare förkrossas, och ditt köttliga sinne förbrännas af Herrans ande, som blås derpå, och du skall finna nåd och hjelp, den stund som dig behöfves. Men war under allt detta wid god tröst, min dotter! Herren har gjort nåd med dig. Som en brand har han ryckt dig ur elden och låtit fjällen falla af din ögon, och han som detta werk begynt, skall det äfwen fullborda. Redan denna stund har du stor anledning att prisa Herran din Guds öfwerwinnerliga barmhertighet, då du af egen erfarenhet lärt känna hans faderliga ömhet och omsorg för ditt ewiga bästa. Huru stor war icke din fara, större än många andras; ty blott fjällen låta egenrättfärdige och sjelffromma själar winna sig af Herran! Dersöre säger jag ännu en gång, war wälkommen till Jesum, din själabrudgumme och wän; hans glädje är stor på denna stund, ty der warder glädje i himmelen öfwer en syndare, som sig om-

wänder och bättrar. Håll dig nu troget till Jesum, och låt icke den mödosamma forswägen och det smärtsamma bättringsarbetet beröfwa dig modet; ty med alla wedermödor är dock Hans of ljustigt och Hans börda lätt. — Köp dig böcker och läs under bön om den Helige Andes upplysning, och kom hit framdeles, att jag får höra, huru det börjar gå för dig.”

I den gråa aftonfrymningen wandrade de båda styfsonen, stumma och ordlösa, genom de ödsliga skogarne till hemmet. En skiljebalk hade nu upprest sig äfwen emellan deras hjertan. Anna måste anse sin broder för orwäckt och sig sjelf för så långt kommen på salighetens wäg, att hon af honom och hans tal icke kunde draga någon nytta för sitt andeliga lif och dess tillwert i nåden. Daniel åter tyckte sig wara så oändeligen liten i jemförelse med Anna och wiste för öfrigt icke rätt, om han drömde eller war waken; men i hans hjerta bodde oro och wäldsamma stormar.

Det war redan långt lidet på qwällen. Joel och Johanna hade nys slutat sin aftonläsning och ämnade just gå till sängs, då barnen inträdde i stugan. Med bedröfwad uppsyn och nedslagna sinnen satte de sig stumma på bänken. Nu wiste Joel för wäl hwad flockan war slagen och teg, wäntande på orwädet.

”Wi hafwe warit till tals med presten,” sade Anna, och utbrast i bitter gråt, ”wi äre ingenting annat, än werkhelige frymtare allihop, förbannade och fördömda.

Käre föräldrar! I hafwen alltid ment wäl med oss, men i eder blindhet fört oss till helmetets brant, derifrån Gud, af sin stora nåde och barmhertighet, nu med sin mäktiga hand söker att rycka oss. Intill denna stund hafwe wi icke erfarit den sorg efter Guds sinne, som åstadkommer bättring till salighet, den man icke ångrar; icke känt syndens bitterhet och Guds wrede öfwer vårt hittills förda lesverne, utan endast drömt om himmel och salighet, i inbillad tro och köttlig förtrostan, och I hafwen blott alltför wäl styrkt oss i wår grufweliga willfarelse. Huru söt war icke satan under wår skriftskole-tid och uppyllde, som en ljusens engel, wåra hjertan med sitt giftiga evangelium och insöfde wåra samweten i ljuslig säkerhet. Wi woro så rike, så nöjde, så lydlige, glada och saliga, och si! det war allt djefwulens bländwerk, ett förskräckeligt sjelfbedrägeri; ty wi kände ju icke synden, förstodo icke det inre forssets mödosamma wäg och den andeliga fattigdomen, i hwilken man, som en förkrossad syndare, dageligen bör ligga inför Herran. Bort med all inbillad tro och förtrostan; bort med det falska, sjelftagna salighets-hoppet, detta djefwulens lögnestoster; bort med alla tankar på nåd och frälsning! Syndare måste wi först blifwa i wåra egna ögon, stora förtappade, fördömda och hjälplösa syndare, så att wi bittert ångre och begråte både wår synd och wår rättfärdighet. Pris ware Herrans nåd, som öppnat mina ögon, till att se den stora själafara, i hwilken jag swäfwat. Den söta

drömmen är slut, och jag förstår Guds andes ord: Skaffer med fruktan och båsivan att I salige war- den. Ifrån denna dag skall det blifwa ett annat lif. Nu wet jag, hwad jag bör söka, som jag inbillat mig ega, men aldrig egt; Kristus, Ieswandes Guds son, skall jag söka i allwarlig bättring och försakelse, till desß jag finner honom och hans för Gud gällande rätt- färdighet; allt annat skall blifwa träck, emot det att winna Kristum. Bort, o werld! med all din lät, bort menniskopris och ära, bort all glädje och fröjd på den- na syndiga jord, all högfärd och allt prål, all slärd och allt werldswäsende; Herren skall blifwa mitt allt i al- lom och hans ord mina fötters lyfta. Min synd will jag begråta, tills Herren kommer, lyfter mig upp ur stoftet och hugswalar min ande. O! huru mycket har jag icke syndat, Herre! med min fräcka tro och grund- lösa obotfärdighet, i hwilken jag kanske framhårdat in- till ändan, styrkande mig deri af Ditt eget ord, och så- lunda förwärfwat det till min egen förtappelse; men si! dina wägar äro underliga och dina budskap ljusweliga, deras som frid förkunna och öppna våra ögon att se wårt bottenlösa förderf och med wissa steg betråda den rätta törnbeströdda salighetswägen” . . .

Anna skulle kanske länge och wäl fortfarit med sitt öfwerfulla hjertas utgjutelser, ty ord fattades henne icke i detta ögonblick, men blef hastigt afbruten af Da- niel, som nu äfwen utbrast i gråt, ty andan war oför- tänkt kommen öfwer honom, och häftigt utropade

"O! jag ser, jag ser, wi hafwe swårliga syndat och farit wilske om salighetens wåg och lupit efter s—s sinne med all wår gudfruktighet på den breda helwetes förtappelsewågen. Det är ute med oss, wi måste ödmjukt falla Gud till fota, på nåd och onåd gifwa oss i hans hand, och låta oss af hans heliga lag förkrossas och tillintetgöras, att det måtte blifwa ett rent och fullkomligt allwar att söka Kristum, på hvars förtjenst wi hittills med sofwande samweten och obrutna hjertan trofsat och litat. Du måste hafwa rätt i Ditt ord, Herre! wi åre ännu utan nåd, utan hopp och utan salighet; omwänd oss och hjelp oss!"

Och si! nu hade skiljebalken emellan Daniel och Anna fallit, men uppreste sig styhög emellan förälbrarne och barnen.

IV.

Ett tråkigt år hade förgått. Dlust och wantrefnad bodde i det fordom så glada torpet, och en skog af stingande törnen med hwasfa taggar hade wårt upp emellan föräldrarnas och barnens hjertan. Daniel och Anna woro ofta sniffige i sina swar och ogina i arbetet, samt läto icke sällan sin andeliga öfwerlägsenhet framlysa, hwarwid föräldrarne måste hålla till godo med rätt bittra sticford och sårande tillmälen. Med förakt betraktade de sina föräldrars Bibelläsning, hwilken de ansågo för skrymteri, och deltogo aldrig deri samt afskydde alla deras råd och förmaningar i andeliga ting, såsom djefwulens ingifwelser och snaror. Men de tillwerte i wisdom, ålder och nåd, åtminstone inför menniskor, och räknades snart till de allwarligaste i hopen; ty de besökte slitigt presten och sammankomsterna, gingo med skörten i ryggen och ofrid i samwetet samt woro nitiske att bestraffa werldens dårskaper och förmana till bättring; men werldsbarnen kallade dem andeligen högmodige eller med andra namn, som wi icke minnas.

"Anna!" sade Eskils mor en söndagsafton, när de skildes åt ifrån en sammankomst i kyrkobyn, "är det

icke swårt för dig att wistas derhemma, då dina föräldrar äro så fulla af skrymteri och werkhelighet; jag tycker du skall hafwa möda med att hålla dig obesmittad af detta dödande gift, ty ingenting går lättare in i själen och förderfwar det andeliga lifwet så oförmärkt, som det fina egenrättfärdighetsgiftet, när man dageligen nödgas inandas detsamma. Om det lyfter dig, och du tycker det kunde wara helsosammare för din själ, så kan du till nästa år komma till öf."

Anna hade hittills icke betänkt denna sak och swarade nu undwikande; men ju närmare det led till Alhelgontiden, desto klarare blef det för henne, att hon icke utan sin själs skada och förderf kunde qwarstadna i hemmet, ishynnerhet som hon med förskräckelse blifwit warse, att hon dageligen afmattades och förswagades till sin inwertes menniska. Hon fattade derföre inom sig det tysta beslut att, kosta hwad det wille, söka sig bort ifrån hemmet och taga tjenst hos Eskils, eller något annat andeligt hus i socknen. Dock wille hon i denna sak först höra sin själa-sörjares utlåtande, ishynnerhet som Daniel, för hwilken hon yppat sin affigt, ogillat densamma. Hon widrörde på ett söndagsbesök hos presten detta ärende:

"Jag kan icke längre stadna derhemma," började hon; "det är omöjligt, att jag i längden skall kunna hållas waken och wid lif ibland de swwande och döda och blifwa obesmittad af deras falska andelighet. Jag kän-

ner redan, att det blifwit så ljumt hos mig, och wille helst i tid undwika faran."

"Du har ju Daniel derhemma," swarade presten, "som är ens till sinnes med dig, och I kunnen ju inbördes upprätta och uppbygga hwarandra."

"Det är wist sant, herr Magister!" genmålte Anna, "men jag fruktar det börjar gå tillbaka för Daniel. Han är icke rätt waken mer; ty då jag nämnde om för honom mitt beslut, att söka mig tjenst hos något gudfruktigt husbondefolk i socknen, för att winna större förkofran och tillwert i det andeliga, och mente att derhemma bodde så mycken, för den sanna rättfärdigheten giftig, sjelffromhet, så begrep han ingenting, och hade i sin sömnaktighet icke ens blifwit det warse, utan blef helt förargad och påstod, att det war djefwulens ingifwelser, en falsk helighets upptåg och sjelfwald försakelse. Desutom har jag tyckt mig sinna, att han blifwit mera ens till sinnes med far och mor och trifwes wäl i deras tal och sina werldswäsende. Han läser icke heller mer våra böcker, utan håller sig helst till Nya Testamentet och Luthers större Katechismus."

"Så-åh!" swarade presten, "att det skulle taga en sådan ända, kund jag wist icke tro, när han andra gången war hos mig; men wäl har jag sedermera anat det, ty han har icke på sex weckor besökt mig, tror jag, och icke heller på sammankomsterna. — Ja! då wet jag i sanning icke hwad bäst är. Rättast wore det wist, att du blefwe hemma i huset, isynnerhet som di-

na föräldrar kanske gerna önska det; men om du för ditt samvetes skull och själens bergning icke kan det, så må du i Guds namn söka dig bort; men öfverwäg dock saken ännu en gång inför Gud.”

Detta utlåtande var för Anna detsamma, som en klar och tydlig tillstyrkan att verkställa sin affigt; ty hennes samwete hade nu en gång blifwit sådant, att hon utan sin stora själasfara icke trodde sig kunna qwarstadna der hemma. Med lättadt hjerta skyndade hon hemåt och anlände mot qwällen till torpet. Frimodigt och med ett godt samvetes mittnesbörd — ty det var ju hennes själs wälfärd och himmelska salighet, som här war ifråga, för hwilken allt måste uppoffras och försakas — tillkännagaf hon för föräldrarne sin affigt att taga tjenst hos Eskils i kyrkobyn.

Sohanna gret många tårar, ty det smärtade djupt hennes moderliga hjerta; men Joël syntes alldeles icke förundrad. Han hade redan länge wäntat denna wändning i sakernas gång och ansåg bäst, att det så skedde. Daniel deremot påstod enwist, att detta upptåg stridde både emot tron och kärleken. Det, som länge i hemlighet hwälft sig i hans hjerta, förnummet endast af Gud och honom sjelf, wardt nu uppenbart, och af förskräckelse för Anna tillsammans, då hon lärde känna den djerfwa, hädiska anda, som bodde i brodrens bröst.

Daniel hade nemligen, ifrån den stund Anna röjde sin affigt att flytta bort ifrån föräldrahuset, fattat stora misstankar emot det gudomliga ursprunget af en läs-

ra, som bar dessa splitets och bitterhetens frukter samt
 åtskiljde hjertan, som både natur och Guds heliga ord
 förenat och sammanbundit till inbördes hjälp och för-
 troende. Han började derefter noggrannare gifwa akt
 på sig sjelf och kamraterna, deras tal, sinnesart och les-
 werne, hålla Guds ord och den hyllade lärans frukter
 emot hwarandra — ty "af deras frukt skolen I
 känna dem." Med häpnad fann han både sig sjelf
 och dem på det tydligaste afsmålade i Luthers Förkla-
 ring öfwer Fader Wär, 1:sta Bönen: "Swilka äro
 de skadligaste och wårsta menniskor i Kristenhe-
 ten." Han fann stort andeligt sken och wäsnande med
 gudaktighetsöfningar, klädedrägter och besynnerlig sjelf-
 wald helighet, försakelse och englaödmjukhet, men att
 under de gråa skjört-tröjorna derjemte bodde högfärd,
 bittra taggar, tistel och törnen, som stungo, refwo, sle-
 to och särade. Öfwerallt hörde han endast dömmande,
 fördömmande, förtalande, baktalande, föraktande och upp-
 höjande af sig sjelf på andras befoftnad. Man talade
 om de stora förföljelser man lidit af föräldrar, hus-
 bönder, syffkon, anförwandter och wänner, beklagade de-
 ras blindhet, obotfärdighet och fiendskap emot den san-
 na gudaktigheten och Kristi rätta lemmar. "Åh, um-
 gås han med sådana?" hörde man dem ofta säga, när
 det blef kunnigt, att någon af hopen besökt en säker,
 som wore hans wän. "Ack! jag har en så god me-
 ning, jag menar så hjerteligen wäl, men den och den
 will icke följa mig, jag wore färdig att gifwa honom

hjärtat i kroppen," sade den som misshälfats med sitt omvändelseförsök, och den, som för sin fromhet begäbadades af världens barn, tänkte i sitt hjerta: "Ack, Gud! se ned af himmelen, huru stor orätt mig vederfares."

Att allt detta snörrätt stridde emot den teckning af Guds barn, som samme Luther på anförda ställe framställer, då han beskriswer: "Huru Guds barn äro beskaffade," insåg Daniel wid första ögonkastet. Dock war det honom ännu icke klart, hwaruti en Kristens lefwerne och goda gerningar egenteligen bestå. Dunderfelt erinrade han sig nu, att Luthers större Katechismus, hwilken han på flere år icke aktat wärdig att läsas, mycket och tydligt handlar derom, och wid betraktandet af utläggningen öfwer fjerde budet blef det för honom wist och wemotsägligt, att både han och de andre i grund mistagit sig och farit wilsse, samt ännu i denna stund icke wiste, hwad det wille säga att tjena Gud. Han insåg nu, att allt detta wäsnande med bestämda klädedrägter, yttre utmärkelser och sammankomster, till befordrande af tro och kristeligt lefwerne, wore blott ett alltför tydligt bewis på hela lärans falskhet, emedan den skönaste Gudstjenst bestode deruti att ensaldigt hålla sig fast wid ordet och Guds nådelöften, med flit wårda sitt kall och sköta, hwar och en, sina åligganden och göromål i all stånd; att de allra minsta och ringaste sysslor, som dageligen gjordes i hushållet för fader, moder, maka, barn, wore den rät-

ta gudstjensten och ett så kristeligt lefwerne, att ingen slags andelighet kunde detsamma föredragas eller högre prisas. Då klippte Daniel skörterna af tröjan, satt hemma hos far och mor, war dem lydig, slitig i arbetet och wänlig emot hwar man; men de wäckta sade: "han har gått tillbaka och fått kärlek till denna werlden."

Sina lediga stunder använde Daniel nu till slitig forskning i ordet och betraktande af Luthers Katechismus, för att komma till lefwandes Guds sanning. "Falskt lefwerne alstras af falsk lära," såg han Luther säga, och han tänkte: här måste säkert en stor willfarelse ligga till grund. "Duger då icke mer de Dio budorden, eller äro de utlärd och uppsyllde, efter menniskorna söka ett lefwerne, som skall wara heligare, högre och andeligare" — sade han ofta för sig sjelf — "eller hwaraf kommer wäl detta stora nit, och fromhets sökeri, denna sjelfswalda Gudstjenst och dessa klädebrägar?" — Sluteligen uppgick för honom Guds saliga Evangelium i sin fulla klarhet, och nu insåg han tydligt, att allt detta andeliga wäsnande i grunden war intet annat, än den skadligaste werkhelighet, ett listigt sätt att under sken af renlärighet och iswer för sann Gudsfruktan upprätta egenrättfärdighetens uppblåsta andlighet; "ty," tänkte han "ingen är wäl så dåraktig, dum och galen, att han skulle företaga så mycket, försaka så mycket, lida så mycket utöfwer hwad Gud ålägger och befäller, så framt der icke låge den tanken till

grund, att det wore nödwändigdt för salighetens er-
hållande, och ansåges åtminstone för tronens bewisning."

Genom tron war nu Daniel kommen i besittning af
salighetens fulla skatt, bodde åter så hemmastadd i sitt
gamla bo, der allt syntes honom lika klart, lika gladt
och lika saligt, som fordom, och behöfde hwarken ge-
nom yttre åthäfwor eller inre botöfningar förwärfwa
Guds nåd och bibehålla densamma, eller genom något
besynnerligt, sjelfswaldt lesverne söka Guds wälbehag;
ty genom tron war han wiß om Guds nåd, som ho-
nom gifwen war i tillsägelsen, i döpfelsen och altarens
sakrament, och af de tio budorden hade han lärt, att
det behagade Gud wäl, när han, som war en son, lyde-
de fader och moder, förrättade allehanda göromål i hus-
hållet och wärdade fina gamla föräldrar, såsom ock i
den dageliga sammanlesnaden war wänlig emot hwar
man, hjälpte och rädde der han kunde m. m.; att
blott detta wore ett rätt kristeligt lesverne och af Gudi
anbefaldt, men allt annat lesverne, som wille wara
högre och bättre, en sjelstagen gudstjenst, der intet bud
uppå war.

Sedan wi nu lärt känna orsaken till den hastiga
förändring, som hos Daniel förfiggått, och som Anna
och hennes troslikar kallade en återgång till werlden;
så skole wi ånyo upptaga tråden af vår berättelse. —

"Anna!" sade Daniel, sedan hon tillkännagifwit sin
affigt, att lemna föräldrahuset, "du wisar genom detta
ditt beslut blott allför wäl, att du icke tror Guds ord,

och bryter swärligen emot kärleken. Gud har ju lofwat, att han just i den fallelse du är will vara hos dig och göra dig salig; tror du då icke detta ord och löfte numera? Det är ingenting annat, än den stryga otron, som lärt dig att springa bort ifrån hemmet och som förespeglar dig, att du annorstädes skall bättre kunna tjena Gud, ehuru samma Gud gifwit budord derpå, att den rätta gudstjensten för dig, som är en dotter, är den att hedra fader och moder.”

”Nej! Daniel,” swarade Anna gråtande, ”det är icke otron, som drifwer mig dertill, utan just tron på Guds ewiga ord, som lärt mig att försaka allt för Kristi skull, utwälja den bästa delen och, framsför allt annat i werlden, berga min fattiga själ.”

”Det är allt ganska rätt; men sfer det derigenom, att du reser till Eskils att tjena? Har du Guds ord och bud derpå? All tro måste hafwa ett ord, som den håller sig wid; men hwar står det budet, att du skall gå till Eskils, eller det löftet, att du der skall blifwa salig? Ingenstädes. Men deremot har du Guds tydliga och klara befallning att hedra fader och moder, tjena och wårda dem samt understöda hushållet, och Han will deruti finna dig; ty det är hans ordning och inrättning. Han har wist icke befallt dig, att af sjelfwald andelighet öfswergiswa dina föräldrar, löpa på sammankomster, äslas med klädebrågter och uppsöka särskildta hus och ställen, för att dyrka och tjena honom.”

”Så förstodad du kunnat blifwa på några weckor,”

swarade Anna med djup smärta, "du har icke waket samwete mer; men mitt samwete förbjuder mig, att blifwa här hemma och dageligen utsätta mig för sjä-lafara."

"Sådant samwete har Gud icke gifwit dig," widtog Daniel, "sådan tillskyndelse är icke af honom, som eder kallat hafwer. Ty Han har både gifwit och will städs ånyo gifwa dig det samwetet, att du i grund af Hans ord må stadeligen tro, att Hans enfödda son, vår Herre Kristus, är död för dina synder och uppstånden för din rättfärdighet, samt du således redan nu förlossad, frälst och salig, både före och utan alla dina gerningar; såsom ock, att det wäl behagar honom, om du hedrar fader och moder, bewisar dem lydriad, tjenst och wälwilja, samt med trohet och flit förrättar allehanda sysslor i hushållet. Då går och wandrar du i Guds bud och ordning, och kan trösta dig med ett godt samwete; ty du wet då förwisso, att det icke är sjelfwalda, utan af Gud anbefalda gerningar du gör. Men de lysa icke för werlden — det är saken — och äro så alldagliga, dock efter Guds egen utfago kosteliga och angenäma inför Honom. Läs Luthers större Kateches om sjerde budet, så skall du se att jag talar sanning."

"Ditt tungomål röjer dig," swarade Anna, "ty så talar den, hvars samwete sofwer."

"Mitt samwete är sådant Guds ord gjort det," genmålte Daniel, "ty det tror och antager intet annat än

det, som i samma ord finnes skrifwet och uppenbaradt, nemligen: att wi hafwe en dagelig och mildelig syndaförlåtelse i Herrans Jesu namn, all salighet och Guds wänfkap, samt att vårt lefwerne här på jorden bör wara inrättadt efter men icke emot Guds bud, såsom du will hafwa det."

"Tro icke, att du med ditt giftiga tal skall kunna återföra mig i säkerheten," swarade Anna bittert, "jag blifwer wid min mening; ty mitt hjerta säger mig att jag handlar rätt och" . . .

"Den som förlåter sig på sitt hjerta är en dåre, säger den wise Salomo. Är ditt hjerta då wisare, än Guds ord? Budet är ju klart, och du skall aldrig kunna omintetgöra det Herren talat och befallt."

"Men jag blifwer wid min mening," swarade Anna.

"Blif!" utbrast Daniel, "men Guds ord har du emot dig," och gick ut för att dölja sina tårar.

Joel och Johanna hade med spänd uppmärksamhet afhört samtalen och måste, förundrande sig öfwer Daniels ord och lära, efter den kunskap de ur Guds ord inhemtat, erkänna, att sanningen war på den sednares sida.

V.

Anhelgontiden hade förslutit, och Anna war piga hos Eskils i kyrkobyn. Med stor flit och mycken allvarlighet bewistade hon alla sammankomster, besökte ofta presten och "talade" med honom, men återkom ständigt lika bedröfwad som förr. Detta tydliga bewis på grundelig wäckelse gaf henne, i de andras ögon, saken af en högt benådad kristen, och så ansågs hon afwen af alla wäckta. Men i sjelfwa grunden härrörde dock hennes ständiga oro af ingenting annat, än en dunkel förebråelse för det hon öfwer gifwit sina sörjande föräldrar, hwilka numera woro skröplige och gamla. Detta war förbannelsen, som för Guds buds öfwerträdelse hwilade öfwer hennes hufwud. Men för sin själasörjare wågade hon aldrig uppenbara dessa sina bittra qwal, af fruktan att han om hennes sjelfförstakande kristendom kunde fatta mindre förmånliga tankar, och den hemliga oron fortfor derföre att tåra på hennes hjerta. Wänligt helsade hon alltid sina föräldrar och Daniel om söndagarne på kyrkowallen, men tyckte med dem undwika alla samtal, isynnerhet med Daniel, hwilken nu war alldeles utspydd, fördömd och satan i wåld gifwen af de helige, men dock inför Gud ägde

alla helgons högsta skatt, nemligen ett fritt och rent
 samvetes mittnesbörd igenom Kristi tro, och, hållande
 sig troget fast wid Guds ord och löften, förblef genom
 dem wiß i sitt sinne. Dy genom den Helige Andes
 upplysning hade det för honom blifwit allt mera klart,
 att wi warde rättfärdige och salige, utan förskyllan,
 af Hans nåd, genom den förlossning som i Jesu Kristo
 skedd är, utan lagens tillhjälp, utan gerningar, på det
 ingen skall berömma sig. Hvad angår nådens erhål-
 lande, bibehållande och ett kristeligt lefwerne, så insåg
 han, efter trägen forskning i S:t Pauli Epistlar och
 Luthers skrifter, att alla gerningar, alla tillgöranden,
 företag och öfningar, antingen utwertes i lefwerne el-
 ler inwertes i hjertat, företagne i afsigt att derige-
 nom göra sig försäkrad om Guds nåd och syn-
 dernas förlärelse, icke allenast woro fåfänga och o-
 nyttiga, då ju rättfärdigheten kommer af Kristi tro
 allena till alla dem som tro, utan ock skadliga, syndi-
 ga och fördömmelsevärda, såsom framtwingade af otro
 och slafweri under lagen, förringande Kristi förtjenst
 och ledande till den af Paulus och Luther bekämpade
 werkheligheten, egenrättfärdighets upprättande, själsval-
 da gerningar, englaödmjukhet och andelighet. Ja! han
 förstod, genom den nåd honom gifwen war till genom-
 skådande af menniskohjertats lönligheter, att under all
 stor andlighet, besynnerlig själswald helighet i tal, åt-
 häfwor, klädebrägt och umgängelse, till utmärkande af

större gudfruktighet framför andra, med ett ord, att
 under alla owanliga, af stort helgonstken lysande, för-
 sakande och sjelfspinande gerningar ligger detta gift för-
 borgadt; ty de rätta Kristnas gerningar äro ringa,
 föraktade, wanliga, alldagliga gerningar, som försiggå
 i all tysthet, i hemmet, hushållet, embetet och dagliga
 sammanlesnaden, samt derföre icke heller lysa för werl-
 den. Bekräftelse på denna sin mening trodde han sig
 öfwerallt finna hos Luther, som, då han fördömmar
 och förkastar alla gerningars innmängande i tron och
 dess uppkomst, såsom ock all sjelfwald helighet, andelig-
 het, försakelse och försdragande, deremot högt prisar
 och berömmar de sanskyldiga, af Gud anbefallte ger-
 ningar, som i tron ske efter Guds bud, i det dagliga
 lifwets, och i kallensens syflor och göromål, jemte det
 derunder tillfallande helsosamma korset, med sina mång-
 faldiga försakelser, wedermödor, motgångar, tillstötande
 fattigdom m. m. — hwilket för werlden oansenliga,
 ringa och af ingen helgonglans omstrålade lif först ge-
 nom Luther åter kommit till ära.

Dsta språkade Daniel med sina föräldrar i desfalls
 ämnen, och sökte att för dem göra Evangelii lära klar
 och tacknämlig. I början höll det hårdt emot, isyn-
 nerhet hos den kraftfulla Joël med sin seglitna rätt-
 färdighet; men småningom segrade Evangelii sanning
 ljuset uppgick, och Guds frid som öfvergår allt för-
 stånd uppfyllde deras hjertan och sinnen. Det blef å-

ter trefnad i torpet, en sannare och högre än fordom; ty nu bodde Gud med salighetens ord ibland allt folket.

Men denna glädje blef icke långvarig. En swårartad nerffeber hade under hösten härjat i socknen och skördat otaliga offer. Med största häftighet insjuknade äfwen Joël och Johanna litet före Julen, och inom några dagar war all förhoppning om tillfrisknande försvunnen, både hos dem sjelfwa och den förjande Daniel.

"I morgon är det söndag," hwiskade Joël med swårighet, "då skall du resa till kyrkan, Daniel, och hemta Anna med dig tillbaka, att wi måge gifwa henne vår wälsignelse innan wi skiljas hädan, och derjemte begära prest till eftermiddagen, att wi ännu en gång här i jemmerdalen måge höra det ord, som allena gjort, att wi icke förgåtts i vårt elände, jag menar Guds saliga nådelöften, samt erhålla bekräftelse på nåd och förlåtelse, till dess wi i himmelen komme till fullt åtnjutande af herrligheten."

"Rätt, fader!" swarade Daniel, "det är tillbörligt, helsosamt och saligt att I wiljen höra, hwad tankar Herren Gud nu hafwer om eder, då I kanske snart skolen flåda honom ansigte mot ansigte, på det I redan wid första åsynen mågen kunna tillförse eder allt godt af honom. Jag har länge tänkt fråga, men wille dock wänta tills I sjelfwe nämnden derom; ty

det wiste jag nog, att J icke skullen förakta denna Guds nådesanstalt och ordning."

Söndagsmorgonen reste Daniel med det lätta slädföret till kyrka, och framförde till församlingens pastor i sakristian sina föräldrars anhållan om presterligt biträde.

"Magistern skall wäl komma," swarade prosten kort, "jag orkar icke resa så långa vägar."

Efter gudstjenstens slut passade Anna på och neg så ödmjukt för unga magistern bakom kyrkodörren.

"Hur är det med dina föräldrar Anna?" frågade presten.

"De äro sjuka och må icke bra," swarade den tillfrågade.

"Ja! jag menar hur det är med deras andeliga tillstånd?" återtog presten.

"Beflagligtwis lära de wara wid sitt förra," swarade Anna, "och Daniel har wäl gjort sitt till, att ännu mer förhärda och wilseleda dem. Magistern kommer wäl ut i dag?"

"Så-äh," mente presten och gick, i det han jakade till det sednare.

Anna sprang glad till Daniels släde, och systkonen kuskade af till Fogstorp.

Soël helsade sin dotter wänligt men orkade icke tala många ord, och Johanna räckte henne sin hand med en moderlig blick; men intet ljud förmädde mer framtränga sig öfwer hennes läppar.

Daniel föreläste ur Johannis Evangelium och Femte Hufwudstycket i Luthers större Kateches om Altarens Sakrament, tills presten i skymningen anlände.

"Nor talar icke mer," sade Daniel, under det han hjälpte öfwerkläderna af presten, "hon har fel på målföret, men är för öfrigt wid full sansning och har mycket åstundat att warda delaktig af Herrans Bekamen och Blod, sin tro till styrka i den bittra kampen, ty dödsens förskräckelse och bäfwan har ofta omwärft hennes själ med swårt mörker, och ett lefwande hopp har icke welat låta sig finna. På samma sätt är det äfwen med far; men jag tror han ännu orkar tala litet, så att Magistern kan fråga honom sjelf."

"Hur är det, käre Soël!" frågade presten och fattade den sjukes hand till helsning;" orkar ni tala ännu?"

"Ja, herr Pastor!" swarade Soël med möda, "men det lider snarliga till slutet."

"Låt mig höra, huf det står till med eder själ, och hwad hopp ni har om det tillkommande lifwet," sade presten och satte sig på en stol bredwid sängen.

"Dödsens förskräckelse är swår, herr Pastor!" började Zoël, "och will utsläcka allt hopp hos den swaga tron. Förrän jag sjuknade war mig allt så lefwande och klart, och Guds nåd i Kristo war hos mig igenom trona; men nu har den häftiga sjukdomen så för-mörkat hjerta och sinne, att jag icke förmår hålla mig fast wid Guds nådelösten. Synderna komma äfwen för mig och gifwa mig ingen ro; dertfore will jag bekänna min synd inför herr Pastorn, såsom inför Gud, emottaga aflösning och den med Herrans Heliga Mattward bekräfta."

Nu förstod presten genast, att han — enligt sin förmodan — hade en obotsfärdig skrymtare framför sig, men wille dock, till erhållande af fullkomlig wisshet, först höra bekännelsen, innan han bröt stafwen öfwer den döende.

"Låt höra!" utbrast han och fastade sig bakut i stolen.

"Att jag är en syndare och i mig sjelf fördömd och förtappad," började nu Zoël, "det både wet, känner och tror jag, men skulle dock gerna, blott jag det kunde, wilja tro förlåtelsen och uppväckas till att fasta all min omsorg och börda på den kära Herren Jesus, som lidit och dött för mig och låtit för mig förkunna sitt saliga Evangelium under mitt fremling-skap här på jorden; men det har blifwit så mörkt och tungt för mig, och allt är wordet från mig taget.

Doct wet jag icke med mig någon fiendskap eller owän-
skap eller stor synd, som särskildt skulle oroa och
qwälja mitt samwete. Wår dotter Anna hafwe wi
wredgats på, för det hon reste ifrån oss, och önskat
henne ofärd och motgång, på det hon måtte ödmjuka
sig och komma tillbaka; detta har mycket oroat oss
och wi hafwe begge ångrat denna wår hätskhet emot
wår enda dotter. Widare wet jag icke."

Denna bekännelse befanns luktta af så mycken sjelf-
fromhet, förhärdelse, egenrättfärdighet och förtröstan
på lefwernets renhet, att presten blott ännu mer styrk-
tes i sin förutfattade mening.

"Käre Soël!" begynte han "ni är oomvänd och
andeligen säker samt står ihärdigt emot alla Guds
Andes nåderörelser och påminnelser att wakna upp ur
syndasömmen och göra bättring. Under edra friska da-
gar har ni lefwat i obotsfärdig förtröstan på Guds
nåd, och när nu Herren laggt eder på sjuksängen
samt begynner något litet skaka om ert sofwande sam-
wete och genom dödsens förskräckelse wäcka Er till
besinning och omtanka för eder själs frälsning, så kal-
lar ni det "trons swaghet," ehuru det dock intet an-
nat är än Guds wrede, som will blifwa känd af syn-
daren till hans själs förhjelpande ur mörkrets wäldig-
het. Dör ni i detta tillstånd, så är ni wis om hel-
wetet. Bed dertfore Gud, att han snart uppväcker
Er ur syndasömmen och omwänder Eder. Ödmjuka

Er inför Gud, Herren den allswåldige, och lät honom få rätt i sitt ord, så att hos Eder uppstår en upprigtig sorg och ånger öfver synden och en lefwande insigt uti edert förra, affkywärda egenrättfärdighets lefwerne och ett sannt hat till den wederskyggeliga sjelffromheten, hwarmed ni dageligen försmädat, wanärat och förkastat hörnstenen, som är Kristus. Ty hwad är wäl denna eder andeliga sjelfbelåtenhet, falska förtröstan och förlitande på Guds ord annat än egen fromhet och rättfärdighet? Derföre saknas äfwen hos Eder den så helsosamma hungern efter den sanna rättfärdigheten, och erkänslan af egen uselhet och ringhet. Hwar är wäl den sanna ödmjukheten och sjelfkännedomen? Den finnes icke. Joël! Joël! samwetet sofwer, men det måste wakna, om salighet skall winnas" . . .

Med dessa och dylika ord fortfor presten länge och wäl att bereda den döende Joël till sin sista hädanfärd, och sluteligen sade han:

"Jag gifwer Eder begge det rådet, att I icke i detta edert tillstånd anammen Herrans Nattward; emedan jag fruktar, att det länder Er endast till större fördömmelse, men icke till salighet. Skjuten upp dermed tills i morgon, så will jag återkomma och höra, om det stett någon förändring med Eder. Gifwe Gud, att det då måtte stå bättre till!"

I willrådigheten och förskräckelsen nickade Joël bifall och Daniel satte hästen i ordning; men Johanna ansträngde sig förgäfwes att tala, ingen förstod hennes ord. Anna satt så fromt på bänken och bad, att Gud måtte af sin stora nåd rätt kraftigt uppväcka, förskräcka och förkrossa hennes arma, obotsfärdiga föräldrar.

När prestens flockor pinglade emot skogsbrynet, kom Daniel först till besinning. Hans första tanke war: "men om de äro döde före morgonen," och hans andra att kasta sig på hästryggen och rida efter presten, hwilket sednare han dock wid närmare estertanke fann wara utan ändamål. "Wälän!" sade han sluteligen för sig sjelf, "jag skall åtminstone läsa Guds ord för mina döende föräldrar, och Gud må skjöta det öfriga; ty prest är jag icke, och kan icke lära." Nu erinrade han sig i en kista på vinden ibland sin aslidne farbroders böcker — hwilken ämnat blifwa prest, men dog som student — hafwa blifwit warse en *Kyrkö-Sandbok*, samt att der stått att läsas huru presterna böra handla med de sjuka. Denna letade han upp, och inträdde i stugan.

"Föräldrar!" sade han, "här har jag en bok, som undervisar och lärar, huru presterna böra tala wid sjukfängen, och hwad Gud befallt dem i sin stad och ställe säga åt de sjuka, såsom skaffat af hans hemlighet. Wiljen I höra?"

De sjuke nickade bifallande och Daniel började:

"När presten kommer till den sjuka, skall han först hålla honom före någon tröstelig lärdom wid detta efterföljande sätt eller något annat sådant."

Derefter uppläste han i ett sammanhang det i Handboken föreskrifna sätt att behandla de sjuka, efterfråga deras synder och tillsäga aflösning samt hade just slutat det stycket, som framställer sättet hvarpå presten må trösta när han förnimmer att den sjuke ändå är beswårad och kan icke vara tillfreds, då en lätt suck hördes ifrån modrens säng wid spiselstol, och si! hans moder låg der med brustna ögon. En helig bäsman genomför Daniels alla nerver och utan att yttra ett ord gick han dit, tilltryckte under tårar sin moders ögon och knäppte hennes händer öfver bröstet. Anna slyslade gerna i fägården, emedan hon icke wille afhöra denna till den förskräckeligaste säkerhet ledande boks läsning, och war icke heller nu inne.

"Mor suckar, tror jag," hwhistade Joël knappt hörbart, när Daniel återkom till bordet för att fortsätta läsningen, och denne svarade "Ja! far! hon suckade, men det war en glad suck," i det han icke med en min wågade röja hennes bortgång. Men af det lästa blef Joël uppmuntrad och tröstad med Guds frid

i Kristo, och längtade blott att delaktig warda af Herrans Heliga Mattward, till stadfästelse och försäfran.

"Anna!" sade Daniel, som gick att möta sin syster i förstugan, "mor är död."

En outhärlig sorg och smärta förenad med många bittra förebräelser uppfyllde Annas bröst, och under häftig gråt wille hon rusa in i stugan; men Daniel fattade hennes lif och sade: "Eyst! Anna, sansa dig, wi få icke röja för far att mor är död, det blir hans sista stund; kanske han eljest leswer tills presten kommer."

Följande morgon i daggroningen anlände presten. Daniel och Anna woro honom till mötes på gården.

"J kunnem dröja här ute så länge, jag will wara ensam der inne," sade presten och skyndade in i stugan; men i brådskan kom ingendera ihåg att nämna ett ord om Johannas död.

"Hur står det till?" frågade presten, framträdande till Soels säng.

"Wif hädan!" ropade denne, "jag wet att min förlossare leswer," och med en wäldsam ryckning i alla nerver reste sig den magra gestalten i sängen, stirrande med ihåliga hwälfwande ögon på den förskräkta presten. Efter några ögonblick slafnade ner-

verna och afsmattad sjönk den sjuke ner emot kuden.

"Ären det I, herr Pastor?" frågade han dåft; "lösen syndabekännelsen, lösen oss ifrån synderna, wälsignen brödet och winet och gifwen oss sakramentet" . . .

"Tager ni det på eget ansvar?" sporde presten.

"Ja! herr Pastor," swarade den sjuke.

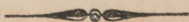
"Swarar ni ock inför Gud för eder hustru, som icke sjelf kan swara på denna fråga?" frågade presten vidare.

"Ja! herr Pastor, i Guds namn," swarade åter Soël.

Presten gjorde som den sjuke begärt, ty han såg att der icke war lång tid öfrig, och gaf först brödet och winet åt Soël. Nu trädde han med sakramentet fram till Johanna's säng. We! håren reste sig på hans hufwud och med förskräckelse utropade han: "Hon är död."

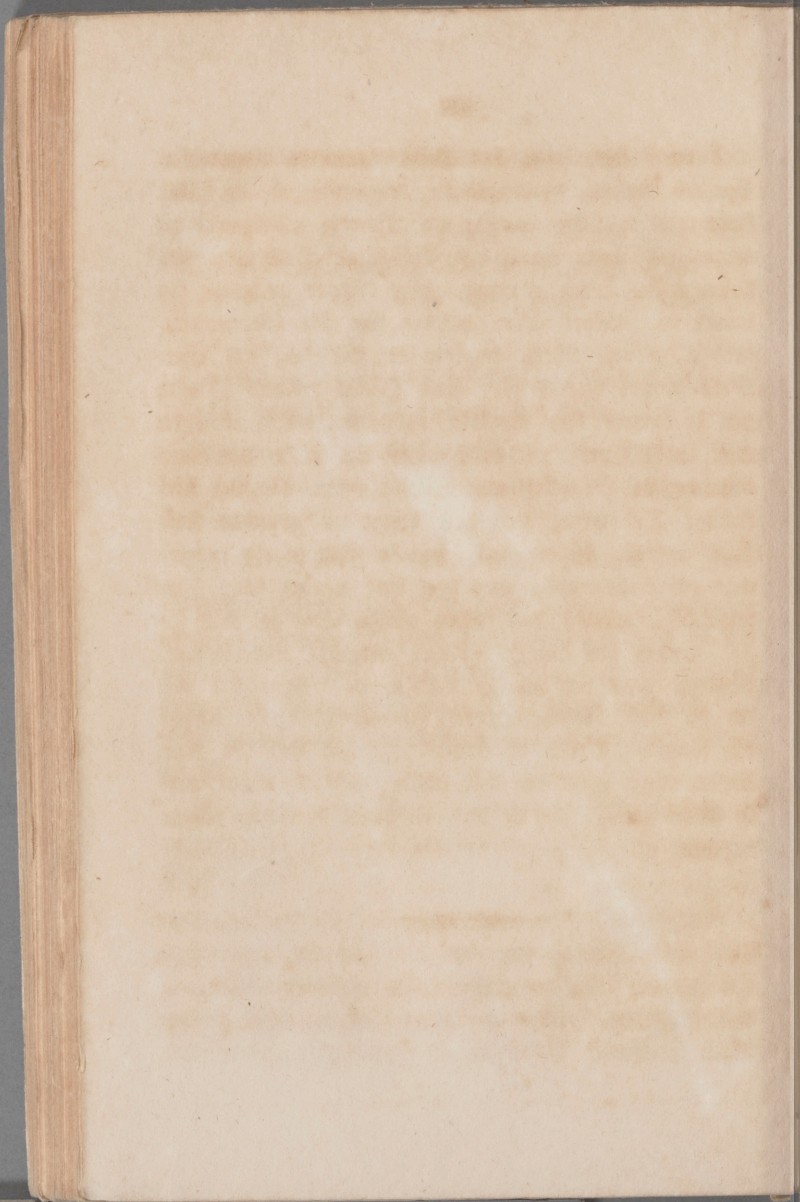
Wid detta utrop störtade barnen in ifrån förstugan, ty de trodde att det gällde fadren, och i detsamma —
själades Soël.

Annu i denna dag bor Daniel med en trogen hustru och twenne twillingsbarn, en gosse och en flicka, samt mycken både andelig och lekamlig wälsignelse på torpet, och Anna tjenar hos Eskils, endast djupare rotfästad i sin förra mening, men blifwer magrare för hwart år. Blott sällan besöker hon sitt fädernehem, der så många bittra hugkomster fortlefwa och upprißwa hennes hjertas sår; men Daniel minnes så ofta den af örnens klor krossade andhonan och hans enda tröst är 1 Cor. 3: 11—15, hwilket ställe han med afseende på sin olyckliga, fridlösa syster sälunda förklarar: Det verk, som hon byggt på grunden Kristus, är trä, hö och strå, hwilket skall af eld bepröfwas och förbrännas, men hon sjelf warder salig, om grunden är qwar, dock såsom genom eld, det will säga, genom stor ångest, många andeliga wedermödor, ständiga qual och mycken själsmärta, isynnerhet när det så kära fromhetsverket sammanfaller, förbrinner och förgås. Detta är straffet för det hon icke från början byggt guld och ädla stenar, och icke welat verka Guds verk, som är att tro uppå den han sändt hafwer.

The first part of the book is devoted to a general
 history of the world, from the beginning of
 time to the present day. It is written in a
 simple and plain style, and is intended for
 the use of schools and families. The author
 has endeavored to give a full and accurate
 account of the most important events of
 human history, and to show the progress
 of the human mind and the improvement
 of the human condition. The book is
 divided into several parts, and each part
 contains a full and complete history of
 the world for that period. The first part
 contains the history of the world from the
 beginning of time to the present day. The
 second part contains the history of the
 world from the present day to the future.

The second part of the book is devoted to a
 general history of the world, from the
 beginning of time to the present day. It is
 written in a simple and plain style, and is
 intended for the use of schools and families.

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

